

روسیه ۱/۶ میلیارد دلار وام می‌دهد

روسیه ۱/۶ میلیارد دلار تسهیلات برای برای ساخت راه‌آهن رشت- آستارا در اختیار ایران قرار می‌دهد. به گزارش ایلنا، هوشنگ بازوند، معاون وزیر راه و شهرسازی درباره ارزش قرارداد راه‌آهن رشت- آستارا اظهار داشت: ارزش قرارداد پروژه ساخت رشت- آستارا ۱/۶ میلیارد دلار است و ظرف ۱۰ الی ۱۵ روز آینده برای انعقاد قرارداد نهایی به مسکومی‌رویم. مدیرعامل شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل و نقل در پاسخ به سوال دیگر ایلنا مبنی بر اینکه مدل این قرارداد و همکاری با روسیه چگونه خواهد بود؟ گفت: روسیه ۱/۶ میلیارد دلار تسهیلات ارزان قیمت یعنی با سود ۳ درصد برای ساخت راه‌آهن رشت- آستارا در اختیار ایران قرار می‌دهد. وی در پاسخ به سوال دیگر درباره زمان آغاز پرداخت تسهیلات تاکید کرد: روند پرداخت تسهیلات ۱/۶ میلیارد دلاری پس از انعقاد قرارداد آغاز خواهد شد.

برق گران شد

برق گران شد. به گزارش باشگاه خبرنگاران، عبدالامیر یاقوتی، مدیرکل امور انرژی و مشتریان صنعت برق توانیر از افزایش ۲۵ درصدی تعرفه‌های جدید برق خبر داد. یاقوتی، به فرمول‌های جدید محاسبه اشاره کرد و گفت: با توجه به نرخ جدید ۹۵۳ تومان، محاسبه ۱۵ درصد این مبلغ به ۱۴۲ تومان می‌رسد، در حالی که در گذشته با محاسبه ۱۵ درصد ۷۵ تومان، تغییرات قابل توجهی در قبوض مشترکان ایجاد می‌شود. او افزود: به‌عنوان مثال، اگر مصرف‌برق یک مشترک ۲۰۰ کیلووات ساعت باشد، با نرخ جدید، قبض او به ۳۰۰ تومان خواهد‌رسید و در مقایسه با ۲۲ هزار تومان قبلی، این رقم به ۳۰ هزار تومان افزایش می‌یابد. مدیرکل توانیر همچنین به الگوی مصرف اشاره کرد و توضیح داد: اگر مشترکان بالای الگوی مصرف یعنی ۲۰۰ کیلووات ساعت مصرف کنند، محاسبات به گونه‌ای دیگر انجام می‌شود. قسمت مصرف تا ۲۰۰ کیلووات ساعت با نرخ ۵۰ درصد تأمین برق حساب می‌شود که تقریباً ۵۰۰ تومان است. اما مصرف بیشتر از این مقدار با نرخ یک و نیم برابر تأمین برق محاسبه می‌شود.

بانک مرکزی اراده‌ای برای کنترل قیمت ارز ندارد

بانک مرکزی اراده‌ای برای کنترل قیمت ارز ندارد. به گزارش نبض بورس، علی حدادی، نماینده مردم ساوجبلاغ و طالقان در مجلس دوازدهم گفت: یکی از وظایف بسیار مهم بانک مرکزی ایجاد تعادل در بخش بازار ارز است؛ به این معنی که نخستین نظاری که از بازار ارز و ریاست آن می‌رود این است که کنترل بازار ارز را در اختیار خود داشته باشد و از ایجاد التهاب در این بازار ممانعت کند، درحالی‌که در شرایط فعلی در این زمینه مشکلات جدی وجود دارد. دبیر کمیسیون صنایع و معادن مجلس با تاکید بر این که مجلس اختیارات کامل را به بانک مرکزی داده است تا بتواند مدیریت مطلوبی بر بازار ارز داشته باشد، افزود: صنایع کوچک و بزرگ در بخش واردات در تخصیص ارز به مشکل برخورد می‌کنند و از طرف دیگر افزایش قیمت ارز فشار مضاعفی بر آن‌ها وارد می‌کند و همه این مسائل ناشی از این است که اراده کنترل قیمت ارز در بانک مرکزی وجود ندارد.

اقتصاد

ECONOMY

عکس: ایلنا

پایان بحران؟

۵۰۰ هزار میلیارد تومان زیان انباشته به بانک ملی منتقل شد

اعلامی بانک مرکزی، سهامداران غیر از مجموعه مالک واحد طبق فهرست اعلامی بانک مرکزی، می‌توانند سهم خود را به بالاترین قیمت یک سال گذشته (منتهی به چهارشنبه ۳۰ مهر ۱۴۰۴) به صندوق ضمانت سپرده‌ها بفرشند. همچنین نحوه بر خورد با سهام سهام‌داران پس از طی فرآیند گزیر توسط بانک مرکزی تعیین تکلیف خواهد شد. اما باتوجه به روند انحلال بانک آینده و عدم اطلاع‌رسانی به سهامداران دوباره اعتماد و نقدینگی از بورس فراری خواهد شد و از سوی دیگر، سهامداران نیز به سرمایه‌گذاری در سهام بانک‌ها اعتمادکنند.

❖ زیان‌سازی بانک آینده

بر اساس صورت‌های مالی منتشرشده، زیان خالص بانک آینده در سال ۱۴۰۳ به ۱۳۹ هزار میلیارد تومان رسیده که در سال ۱۴۰۲ این عدد ۱۰۸ همت بود. برای بانک آینده در سال ۱۴۰۱ حدود ۲۰ همت (۱۹۹ هزار و ۹۶۴ میلیارد تومان) زیان انباشته ثبت شده؛ در سه سال اخیر زیان انباشته بانک از ۲۰۰ همت به حدود ۵۰۰هزار میلیارد تومان (۴۶۵ هزار و ۴۸۷ میلیارد تومان) افزایش یافته و بیش از ۲/۵ برابر شده است. این افزایش بی حد و اندازه زیان، ناشی از بحران ساختاری در هزینه پول و شیوه جذب سپرده‌های بسیار گران قیمت است. هزینه سپرده‌ها سهم عمده‌ای در روند زیان دهی بانک داشته، در سال ۱۴۰۱ حدود ۸۱ درصد از کل هزینه بانک به سپرده‌ها اختصاص داشته، این عدد در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ حدود ۹۰ درصد بوده است. به معنای دیگر گران‌شدن هزینه‌های بانک به پرداخت سود بالاتر به سپرده‌گذاران گره خورده است.

براساس گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، ۹۴/۵ درصد سپرده‌های بانک آینده گران قیمت بودند، در اصل بانک آینده سود بالاتر از مصوب بانک مرکزی و بیش از سقف تعیین بانک مرکزی به سپرده‌ها پرداخت کرده و همین موضوع باعث‌شده هزینه‌ها افزایش یابد. در اصل بانک آینده وارد میدان جنگ برای جذب سپرده‌های بیشتر شده بود که در نهایت‌شاید در این جنگ پیروز‌ش‌د و سپرده‌های بیشتری جذب‌شد اما باعث‌شد که ناترازی‌اش افزایش یابد و به انحلال برسد. بانک آینده در سال اخیر تنها ۵،۱۲۵ میلیارد تومان درآمد از محل تسهیلات اعطایی کسب کرده، اما در مقابل ۶۹،۵۴۷ میلیارد تومان سود به سپرده‌ها پرداخت کرده است؛ یعنی ۱۳/۵ برابر درآمدش! نتیجه این تناقض، زیان ناخالص ۶۴ میلیارد تومانی تنها از ناحیه جذب سپرده و اعطای تسهیلات بوده. در اصل بانک آینده با پرداخت سودهای چندبرابری باعث ورشکستی خود شد، این موضوع در حالی است که تمامی بانک‌ها باید طبق مصوبه بانک مرکزی، سود سپرده پرداخت کنند و مشخص نیست چرا بانک مرکزی به این تخلف اشکال بانک آینده رسیدگی نکرده است و تخلف بانک آینده را نادیده گرفته است. البته بحران بانک آینده تنها در درآمد و هزینه خلاصه نمی‌شود. مانده تسهیلات بانک در پایان سال گذشته ۱۵۵ همت بوده که تنها ۲۰ درصد آن جاری و نزدیک به ۸۰ درصد یعنی ۱۲۴ همت غیر جاری بود که از این میزان، ۱۱۷ همت مشکوک‌الوصول، ۶/۶ همت موقوف و تنها ۵۹۲ میلیارد تومان سررسید گذشته محسوب می‌شود. به عبارتی، بانک آینده به یک نهاد با دارایی‌های منجمد و وصول‌ناپذیر تبدیل شده است.

بحران نقدینگی، اصلی‌ترین چهره ناترازی در این بانک است. اضافه‌پرداشت بانک آینده از بانک مرکزی از حدود ۲ تا ۳ همت در سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۰ به ۵۷ همت در پایان ۱۴۰۱، ۱۸۳ همت در ۱۴۰۲ و سرانجام ۲۲۸ همت در پایان ۱۴۰۳ رسیده است؛ یعنی رشدی بیش از ۷۵ برابر طی ۱۰ سال. این عدد تنها ناترازی بانک نیست، بلکه نمودی از یک بحران اقتصادی عمیق است. دره‌مین بازه زمانی، سهم بانک آینده از کل اضافه‌پردشت‌های سیستم بانکی هم از ۱۰ درصد در سال‌های ابتدایی دهه ۹۰ به ۳۶ درصد در پایان

رقیه ندایی

خبرنگار اقتصادی

بر اساس صورت‌های مالی منتشرشده، زیان خالص بانک آینده در سال ۱۴۰۳ به ۱۳۹ هزار میلیارد تومان رسیده که در سال ۱۴۰۲ این عدد ۱۰۸ همت بود. برای بانک آینده در سال ۱۴۰۱ حدود ۲۰۰ همت (۱۹۹ هزار و ۹۶۴ میلیارد تومان) زیان انباشته ثبت شده؛ در سه سال اخیر زیان انباشته بانک از ۲۰۰ همت به حدود ۵۰۰هزار میلیارد تومان (۴۶۵ هزار و ۴۸۷ میلیارد تومان) افزایش یافته و بیش از ۲/۵ برابر شده است. این افزایش بی حد و اندازه زیان، ناشی از بحران ساختاری در هزینه پول و شیوه جذب سپرده‌های بسیار گران قیمت است. ناترازی قصه جدید سیستم بانکی نیست؛ سالیان سال است که کشور با ماضل ناترازی دست‌و‌پنجه نرم می‌کند. همین موضوع عاملی شده تا اقتصاد کشور هر روز عقبگردهای جدیدی را تجربه کند. این بار قصه به بانک آینده بازمی‌گردد؛ بانکی که با هزینه‌های بسیار بالا، بیشترین زیان را برای خود به ثبت رساند. بانک آینده از سال ۱۳۹۱ در پی ادغام بانک تات، موسسه مالی و اعتبار صالحین و آتی تاسیس شد، اما در نهایت پس از ۱۳ سال با بیش از ۵۰۰ همت بدهی به بانک مرکزی و یدک کشیدن عنوان ناترازترین بانک با دستور رئیس قوه قضائیه و رسیدگی مستقیم بانک مرکزی در اولین روز آبان‌ماه منحل شد. اصل داستان انحلال بانک آینده از آنجا شروع شد که رئیس قوه قضائیه اعلام کرد اگر رئیس بانک مرکزی به موضوع انحلال بانک آینده ورود نکند قوه قضائیه ورود خواهد کرد و هزینه این مسئله برای مسئولان بانک مرکزی بالا خواهد رفت. در همین راستا، محمدرضا فرزین، رئیس کل بانک مرکزی گفت: بانک آینده پس از دوده ناترازی و عملکرد ناسالم، تعیین تکلیف شد؛ تمام سپرده‌گذاران بانک آینده از سوم آبان ۱۴۰۴ سپرده‌گذار بانک ملی ایران می‌شوند. تمام دارایی‌های بانک آینده به تملک صندوق ضمانت سپرده‌ها درمی‌آید. هیچ‌گونه ناترازی‌ای از بانک آینده به بانک ملی منتقل نخواهد شد. در ادامه هم محمدپور، معاون تنظیم‌گری بانک مرکزی با اشاره به وضعیت بانک آینده، گفت: این بانک در سال‌های گذشته جزو بانک‌های ناتراز کشور محسوب می‌شد و با وجود تلاش‌های فراوان برای اصلاح آن، نتیجه‌ای حاصل نشد؛ بنابراین، ناگزیر شدیم که بانک آینده را به سمت گزیر و فیصله‌دهایت کنیم. انتقال بانک آینده به بانک ملی به این معنا نیست که ناترازی به بانک ملی منتقل شده است. هیچ رyal ناترازی از بانک آینده به بانک ملی منتقل نخواهد شد و ما بر این موضوع تأکید داریم. به گفته حمیدرضا غنی‌آبادی، مدیرکل نظارت بانکی بانک مرکزی، بانک آینده حدود ۵۰۰ هزار میلیارد تومان به بانک مرکزی و همچنین حدود ۲۵۰ همت به سپرده‌گذاران بدهکار است. علی احمدنیا، سرپرست امور اطلاع‌رسانی دولت در فضای مجازی در خصوص بانک آینده نوشت: زیان و بدهی‌های موجود در بانک آینده از ناحیه دارایی‌های نقدشونده آن پرداخت می‌شود و در صورت عدم تکافو، از سهام‌داران عمده دریافت خواهد شد؛ بانک مرکزی هیچ خط اعتباری برای بانک آینده در نظر نگرفته؛ این یعنی قرار نیست زیان از جیب مردم باشد. در این رابطه هم مدنی‌زاده، وزیر اقتصاد اعلام کرد: زیان انباشته بانک آینده را سهامداران اصلی این بانک پرداخت خواهند کرد و این اقدام به‌طور قطع در جهت کنترل نقدینگی و کاهش تورم اثرگذار است. براساس صحبت‌های وزیر می‌توان گفت که سهامداران خرد این بانک زیان چندانی را تجربه نخواهند کرد. اما اگر واقع‌بین باشیم این صحبت چندان درست نیست؛ چراکه زمانی که یک سهم‌دار چار زیان می‌شود سهامدار عمده و خرد هر یک به اندازه سهم خود در این زیان شریک می‌شوند. مدیرعامل فراپورس اعلام کرد، بر اساس سیاست

سال ۱۴۰۳ جهش کرده است. همچنین گزارش‌های منتشرشده نشان می‌دهد که بانک آینده تا پایان سال ۱۴۰۳ حدود ۲۲۸ همت بدهی مستقیم به بانک مرکزی و ۱۲۴ همت وجه التزام اضافه‌پرداشت دارد؛ در مجموع ۳۵۲ همت بدهی فقط از محل کسری نقدینگی.

❖ سقوط کفایت سرمایه بانک‌ها

آخرین آماری که از کفایت سرمایه بانک‌ها در اسفندماه سال اخیر منتشر شده نشان می‌دهد که تنها ۱۰ بانک در مرز ایمن یا قابل قبول قرار دارند، حتی این گروه نیز در آستانه سقوط قرار دارند. در مقابل، اوضاع ۱۸ بانک دیگر وخیم است، نسبت کفایت سرمایه آن‌ها زیر استاندارد جهانی (۱۲ تا ۸ درصد) قرار دارد و در انتهای فهرست، هشت بانک بزرگ کشور وارد محدوده منفی شده‌اند؛ رکوردی بی‌سابقه که در مورد بانک آینده به رقم حیرت‌آور منفی ۳۶۰/۵۲ درصد رسیده است. در اصل نسبت کفایت سرمایه، شاخصی کلیدی برای سنجش توان بانک در مقابله با ریسک ورشکستگی است. این نسبت نشان می‌دهد بانک‌ها تا چه اندازه قادر است از سرمایه خود برای جذب شوک‌های مالی و پوشش زیان‌ها استفاده کند. بر اساس مقررات بال ۳، نسبت مطلوب بین ۱۲ تا ۸ درصد است، اما در بسیاری از بانک‌های کشور، این عدد مدت‌هاست از حالت هشدار عبور کرده و در محدوده قرمز به استراحت می‌پردازد. وقتی نسبت کفایت سرمایه کاهش پیدا می‌کند، بانک‌ها نیز در ایفای تعهدات مالی خود دچار ضعف و خلل می‌شوند. اگر زیان‌ها از میزان سرمایه‌فرا تر رود، نخستین آسیب به سپرده‌گذاران وارد خواهد شد. به گفته کارشناسان امنیت پول مردم در بانک‌ها به‌صورت مستقیم به عددی وابسته است که در ترازنامه‌ها به نمایش گذاشته می‌شود. براساس این آمار در صدر فهرست، سه بانک مشترک ایران و ونزوئلا، خاورمیانه و توسعه صادرات ایران قرار دارند. هرچند گردش مالی آنان پایین‌تر از رقبای داخلی است، اما نسبت‌هایشان نسبتی قابل دفاع به شمار می‌آید؛ به ترتیب ۴۷/۴۰، ۱۳/۷۰ و ۱۳/۲۰ درصد، این بانک‌ها در مقایسه با سایر بانک‌های مطرح شده شرایط بهتری را تجربه می‌کنند. در میان بانک‌های دولتی، تنها بانک مسکن با ۱۲/۸۹ درصد وضعیت مناسبی دارد. پس از آن، نام بانک ملت، سامان و پاسارگاد به ترتیب با نسبت‌های ۱۰/۷۸، ۱۰/۲۷ و ۱۰/۱۳ درصد در فهرست دیده می‌شود. بانک قرض الحسنه مهر ایران ۹/۳۶ درصد، کارآرایی ۹۵/۸، پست بانک ۸/۶۰ و سینا ۸/۰۴ درصد نیز در گروه‌هایی هستند که هنوز بالای مرز هشدار ایستاده‌اند. اما از همین نقطه به بعد، سقوط آزاد شروع می‌شود: از توسعه تعاون ۶/۶۳ و ملی ۶/۵۷ گرفته تا رسالت و اقتصاد نوین ۶/۲۷ و ۶/۲۳ درصد و تجارت، صنعت و معدن و رفاه، که هر کدام بین ۵ تا ۶ درصد ثبت شده‌اند. بانک گردشگری و صادرات در آستانه چهار درصد هستند. ۴/۶۶ و ۴/۱۶؛ وضعیتی که کارشناسان آن را نشانه‌ان توانایی عملی در پوشش ریسک‌ها می‌دانند. در منطقه قرمز، هشت بانک رسمی کشور وارد محدوده منفی شده‌اند، سقوط از استاندارد جهانی‌ای ۳ در این بانک‌ها معنای ورشکستگی مجازی دارد. بانک پارسیان با منفی ۲/۵۰ درصد، بانک شهر با منفی ۶/۲۳، موسسه مالی ملل با منفی ۶/۹۷، ایران زمین با منفی ۲۱ و سپه با منفی ۲۲/۲ هر کدام در وضعیت بحرانی قرار گرفته‌اند. در پایین‌ترین رده، دو نام به رنگ سیاه درآمده‌اند: بانک سرمایه منفی ۳۲۸ و بانک آینده منفی ۳۶۰/۵۲؛ اعدادی که عملاً نشان از فروپاشی ساختار ترازنامه دارند. حال بانک آینده پس از حدود سه سال مطرح شدن نامش در رسانه‌ها منحل شد و به نظر می‌رسد با توجه به جدول کفایت سرمایه این بار نوبت بانک بعدی یعنی سرمایه است که باید برای این موضوع منتظر ماند و دید بانک مرکزی چه تصمیمی در آینده خواهد گرفت، اما باتوجه به اعتماد عمومی به نظر نمی‌رسد که به این زودی‌ها خبری از انحلال دوباره باشد.

❖ ناترازی بانکی چیست؟

ناترازی بانکی به زیان ساده همان عدم تطابق بین دارایی‌ها و بدهی‌هاست؛ وضعیتی که نشان می‌دهد تراز مالی بانک‌ها از مسیر طبیعی خارج شده و منابع با مصارف هماهنگ و یکدست نیستند. عوامل مختلفی در شکل‌گیری این موضوع دخیل هستند، همانند نرخ سود نامناسب با تورم، دارایی‌های منجمد و سمی، و بی‌تعادلی در تأمین منابع و تخصیص تسهیلات. آمارها نشان می‌دهد که بیش از ۸۰ درصد از بار مالی اقتصادی کشور بر دوش بخش بانکی است؛ از تأمین سرمایه در گردش بنگاه‌ها گرفته تا پرداخت وام‌های خرد و کلان. همین سهم قابل توجه باعث شده ناترازی در بانک‌ها نه‌تنها یک معضل درون سازمانی، بلکه نمایی از عدم ثبات در بخش کلان اقتصادی باشد. در اصل، بحران بانکی نه علت بلکه معلول شرایطی است که در اقتصاد کشور انداخته است. زمانی که تسهیلات پرداختی و سایر دارایی‌های بانک نمی‌توانند جریان نقد مطمئنی بسازند، ناترازی رخ می‌دهد. ارزش واقعی این دارایی‌ها پایین‌تر از جمع تعهدات بانک در برابر سپرده‌گذاران و طلبکاران است. این موضوع باعث می‌شود با افت کیفیت دارایی‌ها، نقدشوندگی به صورت قابل توجهی کاهش پیدا کند و در نهایت بانک در تراز مالی خود با شکاف جدی روبه‌رو شود. زمانی این شکاف عمیق‌تر می‌شود که بانک‌ها برای جبران کسری و پاس‌خوگویی به مشتریان، به هر ابزاری برای جذب منابع جدید متوسل می‌شوند؛ از افزایش نرخ سود سپرده‌ها تا خلق شبه‌پول. این چرخه معیوب می‌تواند رشد نقدینگی بدون پشتوانه و تورم را قدرت بخشد که این همان مُسکن‌های پنهانی و موقت است.

❖ بودجه‌عامل ناترازی دولت است

محمدمدتی فیاضی، کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با «هم‌میهن» اظهار کرد: زمانی که بودجه‌ی دولت و سیاست‌گذاری مالی متوازن نباشد، طبیعی است که در سطح پایین‌تر، یعنی شبکه‌ی بانکی، انتظار سلامت مالی با شفافیت‌ب‌تر و معاشناش در واقع میان دولت و بانک‌های بده‌بستان ناووشته وجود دارد. دولت به دلیل بی‌انضباطی بودجه‌ای، بخشی از کسری خود را به بانک‌ها منتقل می‌کند و بانک‌ها نیز برای